

Prava i obveze poreznih obveznika u poreznom postupku

IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje

Podaci u ovoj brošuri ažurni su na dan 5. siječnja 2011. godine

Osnovni cilj ove brošure jest da Vam se kao poreznom obvezniku na jednostavan i razumljiv način objasni koja su Vam prava i obveze u poreznom postupku. U odgovorima na pitanja razrađene su osnovne zakonske odredbe.

Ako su Vam i nakon što ste pročitali ovu brošuru ostale nejasnoće u vezi s Vašim pravima i obvezama dodatna pojašnjenja možete pronaći na Internet stranicama Ministarstva financija Republike Hrvatske, Porezne uprave, i to na web adresi www.porezna-uprava.hr, ili u ispostavi Porezne uprave prema Vašem prebivalištu ili uobičajenom boravištu, ili sjedištu trgovačkog društva.

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. PRAVA U POREZNOJ POSTUPKU	4
2.1 Pravo na sudjelovanje i očitovanje u poreznom postupku	4
2.2 Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka	5
2.3 Pravo na ispravak porezne prijave	6
2.4 Pravo na produžetak roka	6
2.5 Pravo na povrat u prijašnje stanje	7
2.6 Pravo na uskratu davanja obavijesti	7
2.7 Pravo na čuvanje porezne tajne	8
2.8 Pravo na pomaganje i na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku	9
2.9 Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe	11
2.10 Pravo na prigovor zastare poreznih obveza	12
2.11 Pravo na povrat poreza i kamata na porez	13
2.12 Pravo na otpis dospjeloga poreznog duga	14
2.13 Pravo na žalbu	14
2.14 Pravo na obnovu poreznog postupka	17
2.15 Pravo na pokretanje upravnog spora	18
2.16 Pravo na obavijest o poreznom nadzoru, pravo na sudjelovanje i pravo na obavijest o ishodu poreznog nadzora	20
2.17 Prava u ovršnom postupku	22
3. OBVEZE U POREZNOJ POSTUPKU	23
3.1 Obveza prijave činjenica za utvrđivanje porezne obveze	23
3.2 Obveza podnošenja poreznih prijava	25
3.3 Obveza sudjelovanja u poreznom postupku	26
3.4 Obveza sudjelovanja u poreznom nadzoru	26
3.5 Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza i kamata po osnovi poreznog duga	27
3.6 Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija	28
3.7 Obveza pravnih slijednika	29
4. POREZNI PREKRŠAJI	29
5. PROPISI	31

1. UVOD

? Što je porezni postupak?

To je poseban upravni postupak u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika, a propisan je Općim poreznim zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima. Pitanja što nisu uređena tim zakonima uređena su Zakonom o općem upravnom postupku. Porezno tijelo dužno je u poreznom postupku utvrditi sve činjenice bitne za donošenje zakonite i pravilne odluke, pri čemu je s jednom pažnjom dužno utvrditi i one činjenice koje idu u prilog poreznog obveznika. Koje će se radnje u postupku poduzimati i u kojem opsegu, određuje porezno tijelo.

? Je li Porezna uprava dužna upozoriti sudionike poreznog postupka na njihova prava i obveze u postupku?

Da, to je zakonska obveza službenika Porezne uprave. Pri vođenju postupka i rješavanju službenici Porezne uprave su dužni omogućiti strankama ostvarenje njihovih prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje tih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, kao niti u suprotnosti s javnim interesima što su određeni zakonom.

Porezni obveznik ima pravo biti unaprijed obaviješten o svojim pravima i obvezama u postupcima koji se vode pred poreznim tijelom te u tu svrhu može postavljati pismene upite ispostavama i područnim uredima Porezne uprave. Tijekom postupka porezno tijelo poučit će poreznog obveznika o pravu na podnošenje zahtjeva u svrhu ostvarenja na zakonu osnovanih prava poreznog obveznika.

i Porezno tijelo dužno je uspostaviti sustav informiranja koji će poreznim obveznicima omogućavati jedinstven, suvremen i što lakši pristup informacijama, objavljujući na svojim internetskim stranicama porezne propise i njihove izmjene i dopune.

? Kakav mora biti odnos službenika prema građanima?

Profesionalan, nepristran i pristojan. Službenici su obvezni u obavljanju dužnosti primjenjivati stručno znanje tako da građanima pomažu u ostvarivanju njihovih prava, postupajući pritom u skladu s načelom zakonitosti i načelom zaštite javnog interesa. Nadalje, službenici su dužni postupati jednako prema svim građanima, bez diskriminacije ili povlašćivanja na osnovi dobi, nacionalnosti, etničke ili socijalne pripadnosti, jezičnog i rasnog podrijetla, političkih ili vjerskih uvjerenja ili sklonosti, invalidnosti, obrazovanja, socijalnog položaja, spola, bračnog ili obiteljskog statusa, spolne orijentacije ili na bilo kojoj drugoj osnovi. Prema osobama s invaliditetom i drugim osobama s posebnim potrebama službenici se moraju ophoditi s posebnom pažnjom.

i U službenom ophođenju s građanima službenik Porezne uprave služi se hrvatskim jezikom i razumljivim rječnikom.

? Jesu li službenici Porezne uprave dužni pomoći nekoj stranci?

Dužnost je službenika koji vodi postupak paziti da neznanje i neukost stranke, ali i drugih osoba koje sudjeluju u postupku, ne budu na štetu prava što im po zakonu pripadaju. Porezno tijelo će poučiti poreznog obveznika o pravu na pomagatelja ili pore-

znog savjetnika kad ocijeni da nepoznavanje propisa ili nestručnost poreznog obveznika, ili druge osobe koja sudjeluje u poreznom postupku, može biti od utjecaja na ostvarivanje prava poreznog obveznika.

? O čemu su još službenici Porezne uprave dužni voditi računa?

Ako se na temelju zakona poreznim obveznicima nalažu obveze prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima što su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postiže svrha zakona.

? Kome se upućuju pritužbe na neprofesionalno, pristrano i nepristojno ponašanje službenika Porezne uprave?

Građani i službenici mogu se obratiti ravnatelju Porezne uprave pritužbom na ponašanje službenika za koje smatraju da nije u skladu s odredbama Etičkoga kodeksa. Ravnatelj razmatra pritužbe i po potrebi pokreće postupak zbog povrede službene dužnosti utvrđene zakonom, ili drugim propisom. Ravnatelj Porezne uprave, ili osoba koju ovlašti, daje odgovor na pritužbu najkasnije u roku 30 dana od njezina podnošenja.

I Čelnici državnih tijela dužni su jednom godišnje, najkasnije do 31. prosinca, izvijestiti Ministarstvo uprave o podnesenim pritužbama i postupcima koji su u svezi s njima pokrenuti. Ministarstvo uprave najkasnije do 31. siječnja sljedeće godine objavljuje skupno izvješće na svojoj Internet stranici.

? Kako postupaju službenici Porezne uprave kad im porezni obveznik preda ispravu na stranom jeziku i pismu što nije u službenoj uporabi?

Poreznom obvezniku se određuje rok u kojemu je dužan dostaviti ovjereni prijevod isprave na hrvatski jezik i latinično pismo.

I Ako porezni obveznik u određenom roku ne dostavi ovjereni prijevod porezno tijelo prevest će ispravu o trošku poreznog obveznika.

? Tko u poreznom postupku snosi teret dokaza?

Porezno tijelo u poreznom postupku snosi teret dokaza za činjenice što utemeljuju poreznu obvezu, a **porezni obveznik** snosi teret dokaza za činjenice što smanjuju ili ukidaju poreznu obvezu.

2. PRAVA U POREZKOM POSTUPKU

2.1 Pravo na sudjelovanje i očitovanje u poreznom postupku

? Ima li porezni obveznik pravo sudjelovati u poreznom postupku?

Porezni obveznik ima pravo tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja u odnosu na njegovu oporezivu djelatnost i imovinu u tuzemstvu i

inozemstvu i to tako da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje te da za svoje tvrdnje ponudi dokaze.

Iznimno, Porezna uprava ne traži očitovanje poreznog obveznika kad provodi skraćeni postupak. Nadalje, u postupku poreznog nadzora zaključni razgovor neće se obaviti ako tijekom poreznog nadzora nisu utvrđene nepravilnosti ili ako porezni obveznik izbjegava razgovor.

I Porezno tijelo može riješiti stvar neposredno po skraćenom postupku bez saslušanja stranke u slijedećim slučajevima:

1. Kad porezni obveznik u poreznoj prijavi navodi činjenice ili podnosi dokaze na podlozi kojih se utvrđuje stanje stvari, ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili činjenica koje su poreznom tijelu poznate,
2. Kad se stanje stvari može utvrditi na temelju podataka iz službenih evidencija kojima porezno tijelo raspolaže, a nije potrebno posebno saslušanje stranke radi zaštite njezinih prava, odnosno pravnih interesa.

? Je li Porezna uprava dužna poreznom obvezniku omogućiti očitovanje o činjenicama i okolnostima što su bitne za donošenje poreznog akta?

Da, to je zakonska dužnost Porezne uprave, a o poreznom obvezniku ovisi hoće li to pravo iskoristiti.

I Porezni akt je svaki akt kojim se pokreće, dopunjuje, mijenja ili dovršava neka radnja u poreznom postupku (porezno rješenje, zaključak, zapisnik, obavijest, poziv i drugi akti). Porezni akt kojim se odlučuje o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa jest porezno rješenje, a sukladno posebnim propisima može imati i drugi naziv.

? Kad je to Porezna uprava dužna učiniti?

Tijekom poreznog postupka, i to prije donošenja poreznog akta u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika.

2.2 Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka

Porezni obveznici i druge osobe koje dokažu pravni interes imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta, te o svom trošku umnožiti akte iz spisa, osim zapisnika o vijećanju i glasovanju članova kolegijalnih tijela, nacрта rješenja i drugih akata koji su propisima označeni određenim stupnjem tajnosti ili ako je to protivno interesu stranke ili trećih osoba.

? Imaju li porezni obveznici pravo razgledati spise predmeta?

Da, oni imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta, te o svom trošku umnožiti akte iz spisa, osim zapisnika o vijećanju i glasovanju članova kolegijalnih tijela, nacрта rješenja i drugih akata koji su propisima označeni određenim stupnjem tajnosti ili ako je to protivno interesu stranke ili trećih osoba. Kad se spis predmeta vodi u elektroničkom obliku Porezna uprava je dužna osigurati tehničke uvjete za njegovo razgledanje. Porezna uprava može osigurati dostupnost spisa elektroničkim putem ako su osigurani uvjeti za zaštitu privatnosti stranke.

? Gdje se obavlja razgledanje i prepisivanje spisa?

U službenim prostorijama Porezne uprave, a u opravdanim slučajevima spisi se mogu razgledati u službenim prostorijama drugoga javnopravnog tijela.

? Tko još ima pravo razgledati spise predmeta?

Druge osobe koje dokažu pravni interes imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta, te o svom trošku umnožiti akte iz spisa.

? Mora li se zahtjev za uvid dostaviti isključivo u pisanome obliku?

Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa može se staviti i usmeno.

? Može li se stranci odbiti zahtjev za razgledavanje i umnožavanje spisa?

Da, a o odbijanju zahtjeva donosi se rješenje.

2.3 Pravo na ispravak porezne prijave

? Može li porezni obveznik naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave ako uoči da su podaci u njoj netočni ili nepotpuni i da zbog toga može platiti više poreza?

On to može učiniti, i to najkasnije u roku dvanaest mjeseci od isteka roka za podnošenje prijave, ali pod uvjetom da nije doneseno porezno rješenje. Nadalje, ako se prije isteka tog roka pokrene postupak poreznog nadzora ispravak prijave porezni obveznik može obaviti najkasnije do dostave obavijesti o početku poreznog nadzora.

? Kome se podnosi zahtjev za ispravak porezne prijave?

Poreznom tijelu koje je poreznu prijavu zaprimilo.

? Mogu li druge osobe umjesto poreznog obveznika naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave?

To mogu učiniti univerzalni pravni sljednik poreznog obveznika i osobe koje zastupaju poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog sljednika.

2.4 Pravo na produžetak roka

? Može li se produljiti rok koji Porezna uprava određuje?

Može, i to na zahtjev osobe kojoj je taj rok određen. Produljeni rok može trajati najduže onoliko koliko je trajao rok koji se produljuje i ne može se ponovno produljivati.

i Pisani zahtjev za produljenjem roka mora se podnijeti prije isteka roka u kojemu se radnju trebalo poduzeti.

? Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za produljenje roka?

O zahtjevu za produljenje roka odlučuje se zaključkom.

? Je li dopuštena žalba protiv tog zaključka?

Ne, protiv tog zaključka žalba nije dopuštena.

? Može li Porezna uprava uvjetovati produljenje roka?

Porezna uprava može produljenje roka uvjetovati davanjem sredstava osiguranja plaćanja.

2.5 Pravo na povrat u prijašnje stanje

? Kad porezni obveznik ima pravo uputiti Poreznoj upravi zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

Kad je iz opravdanih razloga u zakonskom roku propustio obaviti neku radnju, ili u roku što ga je Porezna uprava odredila, a zbog tog propuštanja trpi posljedicu.

? Ima li porezni obveznik pravo na povrat u prijašnje stanje ako je njegov zastupnik rok propustio?

Nema, zato jer propuštanje roka od strane zastupnika ide na teret poreznog obveznika.

? U kojem se roku može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

U roku 8 dana od dana kad je prestao razlog koji je prouzročio propuštanje, odnosno od dana kada je porezni obveznik doznao za uzrok. Razlozi kojima se obrazlaže zahtjev moraju se učiniti vjerojatnim. Nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka porezni obveznik ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje.

I Iznimno, porezni obveznik može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje i izvršiti propuštenu radnju i nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka ako je bio u tome, prije isteka tog roka, spriječen višom silom.

? Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za povrat u prijašnje stanje?

Zaključkom, protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Iznimno, posebnu žalbu je dozvoljeno podnijeti protiv zaključka kad je zahtjev za povrat u prijašnje stanje podnesen zbog propuštenog roka za žalbu na porezno rješenje.

2.6 Pravo na uskratu davanja obavijesti

? Tko može uskratiti davanje obavijesti zbog opasnosti od samookrivljanja?

Porezni obveznici i druge osobe koje raspolažu podacima bitnima za oporezivanje ili vode vlasničke pozicije vrijednosnih papira, ili upisnike o imovini i pravima poreznih obveznika, mogu uskratiti davanje obavijesti koje bi njih same ili njihova srodnika mogle izložiti kaznenom progonu.

? Je li Porezna uprava dužna te osobe poučiti o pravu na uskratu obavijesti?

Da, to je dužnost Porezne uprave, a davanje pouke o tome obvezno se unosi u spis kao zabilješka.

? Odnosi li se uskrata davanja obavijesti i na uskratu davanja i predočavanja stručnog mišljenja i predočavanje isprava ili drugih stvari?

Da, uskrata se odnosi i na ta područja, s time da osoba koja u ime poreznog obveznika čuva isprave, poslovne knjige, ostale evidencije i druge stvari ne može uskratiti njihovo predočavanje ako bi ih porezni obveznik bio dužan predočiti da ih sam čuva.

? Tko još, osim poreznog obveznika, može uskratiti davanje obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika?

Pravo na uskratu davanja obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika imaju i:

1. bračni drug poreznog obveznika, srodnici poreznog obveznika u ravnoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno te srodnici po tazbini do drugog stupnja zaključno, kao i posvojenik i posvojitelj poreznog obveznika,
2. duhovnici, i to o onome što im je povjereno ili što su doznali u svojstvu dušobrižnika,
3. odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje o onome što im je povjereno ili što su doznali u tom svojstvu,
4. osobe koje profesionalno sudjeluju ili su sudjelovale u pripremi ili proizvodnji tiskovina ili radijskih i televizijskih emisija, i to o osobi autora, pošiljatelja priloga i dokumentacije te o priopćenjima koja su im dana glede njihove djelatnosti, ako se radi o prilozima, dokumentaciji i priopćenjima za redakcijski dio.

i S tim osobama izjednačeni su njihovi pomoćnici i osobe koje sudjeluju u profesionalnoj djelatnosti radi pripreme za zvanje, s time da o korištenju prava na uskratu obavijesti odlučuju nabrojane osobe.

i Iznimno, duhovnici, odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje ne mogu uskratiti obavijest ako su razriješene od obveze čuvanja tajne.

i Pravo javnih bilježnika na uskratu obavijesti ograničeno je njihovim obvezama prijavljivanja činjenica bitnih za oporezivanje u skladu s posebnim propisima.

2.7 Pravo na čuvanje porezne tajne

? Što se smatra poreznom tajnom?

Podaci što ih porezni obveznik iznosi u poreznom postupku, kao i svi drugi podaci u vezi s poreznim postupkom s kojima porezno tijelo raspolaže. Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se ti podaci neovlašteno koriste ili objave.

? Što se ne smatra poreznom tajnom?

Podatak o datumu upisa ili ispisa iz sustava poreza na dodanu vrijednost i podatak o poreznim obveznicima koji su davali lažne podatke s ciljem umanjenja svoje ili tuđe obveze poreza na dodanu vrijednost (kružne prijave PDV-a) ako je to utvrđeno u porezno-pravnom postupku.

? Tko ima obvezu čuvanja porezne tajne?

Obveza čuvanja porezne tajne odnosi se na sve službene osobe poreznog tijela, vještake i druge osobe koje su uključene u porezni postupak.

I Porezno tijelo je tijelo državne uprave, tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave ili tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja, nadzora i naplate poreza.

? Kad nije povrijeđena obveza čuvanja porezne tajne?

U sljedećim slučajevima:

1. kad se poreznom jamcu omogućí uvid u podatke o poreznom obvezniku što su bitni za njegov odnos prema poreznom obvezniku,
2. kad se članove društva osoba upozna s činjenicama što su bitni za oporezivanje društva,
3. kad se podaci iznose tijekom poreznog, prekršajnog ili sudskog postupka,
4. kad se podaci iznose uz pisani pristanak osobe na koju se ti podaci odnose,
5. kad se iznose podaci za potrebe naplate poreznog duga,
6. kad se podaci daju na zahtjev drugog tijela javne vlasti koje po službenoj dužnosti traži podatke nužne za ostvarivanje prava pred tim tijelom povodom zahtjeva stranke u postupku, a koje bi inače stranka trebala sama pribaviti,
7. kad ustrojstvene jedinice Ministarstva financija međusobno dostavljaju podatke koji mogu biti od utjecaja na utvrđivanje prava i obveza poreznih obveznika,
8. kad porezno tijelo bez posebnog zahtjeva dostavlja drugom tijelu javne vlasti podatke za koje je saznalo tijekom vođenja poreznog postupka ako postoji sumnja u postojanje kaznenog djela, kršenje zakona ili drugog propisa za čije je provođenje nadležno neko drugo tijelo javne vlasti.
9. kad se podaci daju na temelju ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji su u primjeni u Republici Hrvatskoj,
10. kad se podaci daju u skladu s postupkom propisanim Općim poreznim zakonom za pružanje i dobivanje pravne pomoći, i
11. kad se podaci daju u skladu s postupkom propisanim Općim poreznim zakonom o administrativnoj suradnji i razmjeni informacija između država članica Europskih zajednica.

2.8 Pravo na pomaganje i na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku

? Tko može u poreznom postupku pomagati poreznom obvezniku?

Pomagatelj, to jest osoba koja nastupa uz nazočnost poreznog obveznika i pomaže mu savjetima. Izjava pomagatelja smatra se izjavom poreznog obveznika samo ako porezni obveznik danu izjavi odmah ne proturječi. Pomagatelj nije ovlašten u ime poreznog obveznika poduzimati radnje u poreznom postupku kao njegov zastupnik.

? Tko može zastupati poreznog obveznika u poreznom postupku?

- opunomoćenik,
- porezni savjetnik,
- zakonski zastupnik,
- zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti, i
- zastupnik po službenoj dužnosti.

I Opunomoćenik je osoba koja zastupa poreznog obveznika u okviru dobivene punomoći i u njegovo ime može poduzimati radnje u poreznom postupku.

I Porezni savjetnik je osoba koja obavlja poslove savjetovanja poreznog obveznika u poreznom postupku pred poreznim tijelima. Ako nastupa i kao opunomoćenik poreznog obveznika mora imati punomoć za obavljanje tih poslova. Obavljanje djelatnosti poreznog savjetnika uređuje se posebnim zakonom.

I Zakonski zastupnik je osoba koja je po zakonu ovlaštena za zastupanje fizičke osobe, trgovačkog društva, ustanove, druge pravne osobe i udružene osobe bez pravne osobnosti. Zakonski zastupnik mora ispunjavati porezne obveze osoba koje zastupa. Za stranku bez postupovne sposobnosti radnje u postupku poduzima zakonski zastupnik koji je određen na temelju zakona. Kad službena osoba posumnja da stranku zdravstvene ili druge okolnosti sprečavaju u obavljanju radnji u postupku bez odgode će predložiti nadležnom javnopravnom tijelu, odnosno sudu, određivanje zakonskog zastupnika, sukladno zakonu.

I Zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti su osobe koje porezni obveznici ovlaste za upravljanje njihovom imovinom. Zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti moraju ispunjavati porezne obveze osoba koje zastupaju.

I Zastupnik po službenoj dužnosti je porezni savjetnik, odvjetnik ili druga osoba koja ima potrebno stručno znanje za obavljanje zastupanja poreznom obvezniku nepoznata sjedišta, prebivališta ili uobičajena boravišta i nepoznatom vlasniku imovine koja je predmet poreznog postupka.

? Što ako udružene osobe bez pravne osobnosti nemaju zastupnika ili upravitelja?

Tada porezne obveze moraju ispunjavati svi članovi udruženja, odnosno svaki član udruge je porezni obveznik.

? Tko je porezni obveznik kad imovinska masa bez pravne osobnosti nema zakonskog zastupnika?

U tim su slučajevima porezni obveznici svi vlasnici imovinske mase.

? Tko je porezni obveznik ako imovinom upravlja druga osoba?

Tad je ta osoba porezni obveznik za porezne obveze što proističu iz imovine kojom upravlja.

? Što ako netko bez pravne osnove koristi ili raspoložuje tuđom imovinom?

Tad se ta osoba smatra poreznim obveznikom za porezne obveze što proističu iz korištenja ili raspolaganja tom imovinom.

? Kako se postupa kad je porezni obveznik fizička osoba koja nije poslovno sposobna i nema zakonskog zastupnika?

U tom slučaju porezno tijelo podnosi zahtjev nadležnom sudu za postavljanje zastupnika.

? Kako se postupa kad zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti počine porezno kazneno djelo?

Ako su zakonski zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti u obavljanju poslova počinili kazneno djelo utaje poreza ili sudjelovali u utaji poreza ili bespravno ostvarili smanjenje poreza ili druge porezne povlastice za zastupane osobe tada se zastupnik ili upravitelj smatra poreznim jamcem za manje plaćeni porez i kamate.

2.9 Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe

? Kad porezni obveznik ima pravo zatražiti izuzeće službenika poreznog tijela u poreznom postupku?

Službenik poreznog tijela izuzet će se od obavljanja službenih radnji u poreznom postupku:

1. ako je sudionik postupka, bilo da je porezni obveznik ili porezni jamac,
2. ako je srodnik sa sudionikom postupka,
3. ako je zakonski zastupnik, opunomoćenik ili pomagač sudionika postupka,
4. ako je u poslovnom odnosu sa sudionikom postupka,
5. ako postoji vjerojatnost da će službenim radnjama steći neposrednu korist ili pretrpjeti štetu,
6. ako je u prvostupanjskom postupku sudjelovao u vođenju postupka ili u donošenju poreznog rješenja.

f Srođnicima se smatraju:

1. srodnik po krvi u pravoj liniji,
2. srodnik u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno,
3. bračni drug,
4. skrbnik, štitićenik, posvojitelj i posvojenik.

? Tko odlučuje o izuzeću službene osobe?

Ako postoji opravdana sumnja u nepristranost službene osobe voditelj poreznog tijela izuzet će službenu osobu od obavljanja službenih radnji u tom postupku. Ako se sumnja u nepristranost voditelja poreznog tijela o izuzeću odlučuje čelnik neposredno više ustrojstvene jedinice poreznog tijela.

f Ustrojstvene jedinice Porezne uprave jesu:

- Ispostave,
- Područni uredi, i
- Središnji ured

2.10 Pravo na prigovor zastare poreznih obveza

? Kad zastarijeva pravo poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata i naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe?

Po proteku tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći, porezni obveznik može s uspjehom izjaviti prigovor na utvrđivanje porezne obveze i kamata, naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe, jer u tom roku zastarijeva pravo poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pravo na pokretanje postupka naplate poreza, kamata i troškova ovrhe (relativna zastara).

? Kad zastarijeva pravo poreznog tijela na pokretanje prekršajnog postupka?

Kad proteknu tri godine od počinjenja prekršaja (relativna zastara).

? Kad zastarijeva pravo poreznog obveznika na povrat više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe?

Također po proteku tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći.

? Kad zastara počinje teći?

- Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći nakon isteka godine u kojoj je trebalo utvrditi porezne obveze i kamate.
- Zastara prava na pokretanje postupka naplate poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći nakon isteka godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu, kamate i troškove ovrhe.
- Zastara prava na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći nakon isteka godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat.

I U vrijeme zastare računa se i vrijeme koje je proteklo u korist prednika poreznog obveznika.

I Zastara prava na naplatu tražbine po osnovi poreza, kamata i troškova ne nastupa ako je tražbina osigurana založnim pravom ili hipotekom koji su upisani u javnu knjigu. U tom slučaju tražbina će se naplatiti iz opterećenih stvari.

? Kako se prekida tijekom zastare?

Tijek zastare prekida se:

1. Tijekom zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe prekida se svakom službenom radnjom poreznog tijela usmjerenom na utvrđivanje ili naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe, koja je dostavljena na znanje poreznom obvezniku.
2. Tijekom zastare prava na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe prekida se svakom radnjom poreznog obveznika dostavljenom na znanje poreznom tijelu radi ostvarenja prava na povrat poreza naplaćenog bez pravne osnove ili više plaćenog poreza, kamata i troškova ovrhe.

I Nakon poduzetih radnji iz točki 1. ili 2. zastarni rok počinje ponovno teći.

? Kad nastupa apsolutna zastara?

Apsolutni rok zastare prava poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pokretanje prekršajnog postupka, prava na pokretanje postupka naplate poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni, te prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, računajući od dana kad je zastara počela prvi put teći.

2.11 Pravo na povrat poreza i kamata na porez

? Ima li porezni obveznik pravo na povrat svote više plaćenog ili pogrešno uplaćenog poreza?

Porezni obveznik, ili osoba od koje je naplaćen porez bez pravne osnove, ima pravo na povrat poreza i kamate na porez što su plaćeni bez pravne osnove. Na više plaćene iznose poreza obračunavaju se i plaćaju zatezne kamate po stopi od 14% godišnje.

i Na plaćene poreze bez pravne osnove kamate se obračunavaju počevši s petnaestim danom od dana primitka zahtjeva za povrat, ako posebnim propisom nije uređeno drugačije. Iznimno, ako je povodom pokrenutog upravnog spora u pravomoćno dovršenom postupku rješenje (ili drugi akt o zaduženju na temelju kojega je porez plaćen) poništeno, izmijenjeno ili ukinuto tada obračunata kamata počinje teći od dana uplate poreza.

? Hoće li se povrat obaviti ako porezni obveznik ima dospjelih dugovanja?

Povrat se neće obaviti kad Porezna uprava utvrdi da porezni obveznik ima dospjelih neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja što ih Porezna uprava naplaćuje.

? Kad zastarijeva pravo poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni?

Za tri godine, računajući od dana kad je zastara počela teći.

? Kad zastara počinje teći?

Zastara prava na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat. Tijek zastare prekida se svakom radnjom poreznog obveznika radi ostvarenja prava na povrat poreza što je naplaćen bez pravne osnove, ili više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni. Nakon poduzetih radnji zastarni rok počinje ponovno teći.

? Kad nastupa apsolutna zastara?

Apsolutni rok zastare prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, i to računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći.

2.12 Pravo na otpis dospjelog poreznog duga

? Kad se porezni dug otpisuje?

Ako se porezni dug ne može naplatiti ni u postupku ovrhe otpisuje se kao nenaplativ:

1. ako je ovršenik umro, a nije ostavio pokretnina ni nekretnina iz kojih se može naplatiti porezni dug,
2. ako postoji pravomoćno rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom, a ne postoji osiguranje duga po osnovi poreznog jamstva.

i Ako protiv odgovorne osobe u pravnoj osobi bude podnesen zahtjev za plaćanje poreznog duga s osnove pogodavanja vjerovniku tražbina poreznog tijela od ovršenika ponovno će se evidentirati.

i O obustavi postupka donosi se rješenje koje se dostavlja nasljednicima, odnosno pravnim sljednicima.

? Kad se porezni dug može otpisati na zahtjev poreznog obveznika?

Ako bi izvršenje naplate poreznog duga dovelo u pitanje osnovne životne potrebe ovršenika i članova njegova kućanstva, porez se može na zahtjev poreznog obveznika, otpisati u potpunosti ili djelomice.

O otpisu dospjelog poreznog duga u nadležnosti Porezne uprave rješenjem odlučuje ravnatelj Porezne uprave, a na osnovi pisanog i obrazloženog zahtjeva poreznog obveznika i pisanog prijedloga pročelnika područnog ureda nadležnog prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu ili sjedištu poreznog obveznika.

2.13 Pravo na žalbu

? Tko može podnijeti žalbu na porezni akt?

Svaka osoba o čijim se pravima ili obvezama odlučivalo u prvostupanjskom poreznom postupku (porezni obveznik), kao i svaka osoba koja za to ima pravni interes (porezni jamci, državni odvjetnik, pučki pravobranitelj, državna tijela, i drugi).

? Protiv kojih se poreznih akata mogu podnijeti žalbe?

Protiv poreznog rješenja kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa, a koje nije konačno i pravomoćno.

i *Konačnost rješenja*

Rješenje je u upravnom postupku konačno istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, danom dostave rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, danom dostave rješenja drugog stupnja stranci kojim je žalba odbijena.

i *Pravomoćnost rješenja*

Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo ili kojim su stranci određene obveze u upravnom postupku pravomoćno je kad se protiv njega ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor.

I *Izvršnost rješenja*

Prvostupanjsko rješenje postaje izvršno nakon isteka roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, dostavom rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, dostavom rješenja stranci ako žalba ne odgađa izvršenje, dostavom rješenja stranci kojim se žalba odbacuje ili odbija. *Drugostupanjsko rješenje* kojim je izmijenjeno prvostupanjsko rješenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.

Žalbu se može podnijeti i kada žalitelj istakne kako o njegovu zahtjevu za donošenjem poreznog akta nije donesena odluka u propisanom roku. Kad službena osoba utvrdi da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti o tome obavještava podnositelja zahtjeva što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja predstavke, odnosno obavijesti.

? **Kome se žalba podnosi?**

Nadležnom drugostupanjskom poreznom tijelu, a predaje se prvostupanjskom poreznom tijelu (ispostavi ili područnom uredu Porezne uprave koje je donijela rješenje). Žalbu se podnosi neposredno ili preporučeno putem pošte, ili se izjavljuju u zapisnik prvostupanjskom poreznom tijelu.

I U žalbi se mora navesti ime i prezime žalitelja, porezni akt protiv kojega se podnosi žalba i žalbene razloge zbog kojih se zahtijeva poništenje, izmjena ili ukidanje tog poreznog akta, te dokaze kojima se žalba obrazlaže. Žalitelj mora žalbu potpisati.

? **Koji je krajnji rok za podnošenje žalbe?**

30 dana od primitka poreznog akta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

I Žalbu što je podnesena u roku, a predana je nenadležnom tijelu, ne može se odbaciti kao nepravodobnu.

? **Kakvi su pravni učinci žalbe?**

Žalba odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta do donošenja rješenja o žalbi. Iznimno, žalba ne odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta što je donesen u skraćenom postupku.

? **Do kada podnositelj žalbe može odustati od žalbe?**

Do donošenja rješenja o žalbi.

I Odustankom žalbe ne gubi se pravo na ponovnu žalbu ako žalbeni rok nije istekao.

? **U kojem roku mora Porezna uprava donijeti i stranci dostaviti rješenje o žalbi?**

Najkasnije u roku 60 dana, računajući od dana predaje žalbe.

? **Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja o odbacivanju žalbe?**

Takva je žalba dopuštena.

? Kako prvostupanjsko tijelo postupa po žalbi?

Prvostupanjsko porezno tijelo je dužno utvrditi je li i žalba dopuštena i jeli podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku.

i Ako žalba nije dopuštena, ako nije podnijeta od ovlaštene osobe, ili ako nije podnesena u propisanom roku prvostupanjsko porezno tijelo je dužno takvu žalbu odbaciti.

? Može li prvostupanjsko porezno tijelo u žalbenom postupku usvojiti žalbu i novim poreznim aktom zamijeniti porezni akt što se u žalbi pobija?

To je moguće:

1. ako se ocijeni da je žalba opravdana i nije nužno provoditi novi ispitni postupak, ili
2. ako se ocijeni da je provedeni postupak bio nepotpun, a to je moglo biti od utjecaja na rješavanje (provodi se novi ispitni postupak), ili
3. ako žalitelj u žalbi iznosi takve činjenice i dokaze koji bi mogli biti od utjecaja na drukčije rješavanje (provodi se novi ispitni postupak), ili
4. ako je žalitelju trebalo omogućiti sudjelovanje u postupku a to nije učinjeno (provodi se novi ispitni postupak), ili
5. ako je žalitelj propustio sudjelovati u postupku, ali je u žalbi to propuštanje opravdao (provodi se novi ispitni postupak).

? Kako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo postupa po žalbi?

Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo dužno je utvrditi je li žalba dopuštena i je li podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku, te ispitati zakonitost pobijanoga poreznog akta u cijelosti, a posebno u dijelovima na koje se žalba odnosi. Ako to tijelo ustanovi da je predmet trebalo riješiti drugačije nego što je riješeno u prvostupanjskom poreznom aktu ono će taj akt:

1. svojim rješenjem poništiti i predmet vratiti na ponovni postupak prvostupanjskom poreznom tijelu koje ga je donijelo, s uputama što treba izmijeniti i/ili upotpuniti, ili
2. svojim rješenjem poništiti i predmet samo riješiti.

i Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo po službenoj dužnosti ili na temelju zahtjeva poreznog obveznika uključit će u postupak one osobe čiji bi pravni interes mogao odlukom poreznog tijela biti pogođen, a prije svega, osobe koje, uz poreznog obveznika, jamče za njegov porezni dug. Prije nego što to tijelo uključi navedene osobe u postupak mora omogućiti podnositelju žalbe da se o toj činjenici očituje. Nadalje, to tijelo može odlučiti da će se u postupku po žalbi izvoditi dokazi. Ako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo izvodi dokaze dužno je poreznom obvezniku uputiti poziv za sudjelovanje u postupku. Neodazivanje pozivu od strane poreznog obveznika ne zadržava rad drugostupanjskoga poreznog tijela.

? Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja kojim je odlučeno o žalbi?

Protiv rješenja drugostupanjskog poreznog tijela kojim je odlučeno o žalbi ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, to jest može se podnijeti tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske. Stranka može pokrenuti upravni spor i kad drugostupanjsko porezno tijelo nije donijelo rješenje, a bilo ga je dužno donijeti u roku 2 mjeseca od dana predaje žalbe.

i Podnijeta tužba ne odgađa izvršenje poreznog akta.

? Može li porezni obveznik podnijeti žalbu protiv novog poreznog akta?

Takva žalba je dopuštena.

2.14 Pravo na obnovu poreznog postupka

? Kad se obnovu poreznog postupka može pokrenuti?

Kad je postupak okončan rješenjem, a protiv njega se ne može izjaviti žalba.

? Tko može predložiti obnovu poreznog postupka?

1. stranka,
2. državni odvjetnik,
3. porezno tijelo koje je donijelo konačno rješenje.

? Što može biti razlog za obnovu poreznog postupka?

Razlozi za obnovu poreznog postupka, te krajnji rok za podnošenje prijedloga za obnovu poreznog postupka i rok u kojem se obnovu poreznog postupka može zatražiti prikazani su u ovoj tablici:

Razlog za obnovu postupka	Rok u kojem se obnova postupka može pokrenuti	Rok za obnovu postupka
Rješenje je doneseno na temelju lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka ili je posljedica kakvog kaznenog djela	bez vremenskog ograničenja	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Rješenje se temelji na presudi donesenoj u sudskom postupku, a ta je presuda pravomoćno ukinuta	bez vremenskog ograničenja	
Rješenje se temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili javnopravno tijelo o tom je pitanju kasnije odlučilo u bitnim točkama drukčije	bez vremenskog ograničenja	
Saznanje novih činjenica, ili stjecanje mogućnosti upotrebe novih dokaza koji bi mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice, ili dokazi, bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku	tri godine od dana dostave rješenja stranci	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Rješenje povoljno za stranku doneseno je na temelju neistinitih navoda stranke kojima je službena osoba dovedena u zabludu	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Rješenje je donijela osoba koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje ili osoba koja je morala biti izuzeta	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Kolegijalno tijelo, koje je donijelo rješenje, nije rješavalo u propisanom sastavu ili za rješenje nije glasovala propisana većina	tri godine od dana dostave rješenja stranci	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost da se služi svojim jezikom ili pismom	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Stranku nije zastupao zakonski zastupnik	tri godine od dana dostave rješenja stranci	

? Kome se predaje ili šalje prijedlog za obnovu postupka?

Poreznom tijelu koje je o predmetu rješavalo u prvom stupnju ili tijelu koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

? Tko je nadležan za rješavanje prijedloga za obnovu postupka?

Porezno tijelo koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

? Odgađa li prijedlog za obnovu postupka izvršenje rješenja?

Prijedlog za obnovu postupka, u pravilu, ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži, ali nadležno porezno tijelo koje odlučuje o prijedlogu, ako smatra da će prijedlog za obnovu biti uvažen, može riješiti tako da se odgodi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

? Može li se dopustiti obnovu postupka ako je rješenje na osnovi kojega se traži obnova postupka već bilo predmet upravnog spora?

Obnovu postupka može se dopustiti samo zbog onih činjenica što ih je Porezna uprava utvrdila u prijašnjem poreznom postupku, a ne i zbog onih što ih je sud utvrdio u svojem postupku.

? Donosi li nadležno tijelo rješenje?

Nakon provedene obnove postupka nadležno tijelo donosi rješenje o upravnoj stvari koja je bila predmet obnovljenog postupka. Rješenjem donesenim u obnovljenom postupku nadležno tijelo može rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem. U tom će slučaju, s obzirom na okolnosti, prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

? Može li se izjaviti žalbu protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku?

Protiv rješenja kojim je odlučeno o prijedlogu za obnovu postupka i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku može se izjaviti žalba samo kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo. Protiv rješenja što ga je donijelo drugostupanjsko tijelo može se pokrenuti upravni spor.

2.15 Pravo na pokretanje upravnog spora

? Kad porezni obveznik ima pravo pokrenuti upravni spor?

Kad smatra da mu je upravnim aktom povrijeđeno neko pravo, ili neposredni osobni interes utemeljen na zakonu, ili kad nadležno porezno tijelo na zahtjev poreznog obveznika nije donijelo upravni akt (rješenje ili zaključak).

? Protiv kojih se upravnih akata može pokrenuti upravni spor?

1. protiv upravnog akta što je donesen u drugom stupnju, i
2. protiv prvostupanjskog upravnog akta protiv kojega se u upravnom postupku ne može izjaviti žalba.

? Tko rješava upravne sporove?

Upravni sud Republike Hrvatske. Presude suda donesene u upravnim sporovima su obvezatne. Presudom se tužba uvažava, ili odbija kao neosnovana.

? Kako se pokreće upravni spor?

Upravni spor se pokreće tužbom.

? Tko je u upravnom sporu tužena strana?

Porezno tijelo čiji se upravni akt osporava, ili nadležno porezno tijelo koje na zahtjev stranke nije donijelo upravni akt.

? Kako se u upravnom sporu može pobijati upravni akt?

1. u aktu nije nikako ili nije pravilno primijenjen zakon, propis utemeljen na zakonu ili drugi zakonito donesen propis ili opći akt,
2. akt je donijelo nenadležno tijelo,
3. u postupku koji je aktu prethodio nije se postupilo prema pravilima postupka (osobito ako nije pravilno utvrđeno činjenično stanje ili ako je iz činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja).

? U kojem se roku podnosi tužbu?

U roku 30 dana od dana dostave upravnog akta stranci koja podnosi tužbu. Ako drugostupanjsko porezno tijelo nije donijelo rješenje o žalbi stranke u roku 60 dana (ili u kraćem roku kad je to propisano posebnim propisom), a ne donese ga ni u daljnjih 7 dana nakon ponovljenog traženja, stranka može pokrenuti upravni spor kao da joj je žalba odbijena. Na ovaj način postupa i stranka kad prvostupanjsko porezno tijelo nije donijelo rješenje, a protiv čijeg akta se ne može izjaviti žalba.

i U tužbi se mora navesti ime i prezime, zanimanje i mjesto stanovanja, odnosno naziv i sjedište tužitelja, upravni akt protiv kojega je tužba upravljena, kratko izlaganje zbog čega se tuži, te u kojem se pravcu i opsegu predlaže poništavanje upravnog akta, i potpis podnosioca. Uz tužbu se mora podnijeti akt u izvorniku ili u prijepisu.

i Ako se tužbom traži povrat stvari ili naknade štete mora se staviti i određen zahtjev u vezi sa stvarima ili visinom pretrpljene štete.

i Uz tužbu se podnosi i po jedan prijepis tužbe i priloga za tuženo porezno tijelo i za svaku zainteresiranu osobu, ako takvih ima.

? Kad sud rješenjem odbacuje tužbu?

Kad utvrdi:

- da je tužba podnesena prije vremena ili nepravovremeno,
- da akt koji se tužbom osporava nije upravni akt, odnosno da se upravni spor pokreće zbog nepodnošenja akta u predmetu u kojemu se ne donosi upravni akt,
- da je očito da se upravnim aktom koji se osporava tužbom ne dira u tužiteljevo pravo, ili u njegov neposredni interes koji se temelji na zakonu,
- da se protiv upravnog akta koji se tužbom osporava mogla podnijeti žalba
- da je riječ o stvari u kojoj je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora,
- da već postoji pravomoćna odluka što je u upravnom sporu donesena o istoj stvari.

? Kako sud rješava u upravnim sporovima?

U pravili na nejavnim sjednicama, ali sud može odlučiti i da se održi usmena rasprava. To može i stranka predložiti.

? Do kada tužitelj može odustati od tužbe?

Do otpreme sudske odluke. U tom slučaju sud rješenjem obustavlja postupak.

? Sprječava li tužba izvršenje upravnog akta?

Tužba, u pravilu, ne sprječava izvršenje upravnog akta protiv kojega je podnesena. Iznimno, na zahtjev tužitelja, porezno tijelo čiji se akt izvršava ili tijelo koje je nadležno za izvršenje može odgoditi pravne učinke izvršenja rješenja do konačne sudske odluke ako bi izvršenje upravnog akta nanijelo tužitelju štetu koja bi se teško mogla popraviti. To je moguće učiniti:

- ako zakonom nije propisano da žalba ne odgađa izvršenje rješenja,
- ako odgoda nije protivna javnom interesu, niti bi se odgađanjem nanijela veća nenadoknativa šteta protivnoj stranci,
- iz nekog drugog razloga kad to nije protivno javnom interesu.

? Može li Porezna uprava, protiv čijeg je rješenja pravodobno podnijeta tužba nadležnom sudu, do okončanja spora poništiti ili izmijeniti svoje rješenje?

Porezna uprava to može učiniti iz istih razloga iz kojih bi sud mogao poništiti to rješenje. Poništavanje ili izmjena rješenja može se izvršiti samo ako se na taj način otklanja nezakonitost rješenja i ako se time porezni obveznik ne dovodi u lošiji položaj.

2.16 Pravo na obavijest o poreznom nadzoru, pravo na sudjelovanje i pravo na obavijest o ishodu poreznog nadzora

? Što je to porezni nadzor?

To je dio porezno-pravnog odnosa u kojem porezno tijelo provodi postupak radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje poreznih obveznika i drugih osoba. Porezna uprava određuje predmet i razdoblje poreznog nadzora obavješću.

? Do kada obavijest o poreznom nadzoru mora biti dostavljena poreznom obvezniku?

Najkasnije osam dana prije početka poreznog nadzora, i to u pisanom obliku.

- I** Iznimno, nadzor se može obaviti bez prethodne najave kako se ne bi ugrozila svrha poreznog nadzora. U tom se slučaju obavijest o poreznom nadzoru predaje poreznom obvezniku neposredno prije početka nadzora.

? Ima li porezni obveznik pravo sudjelovati u poreznom nadzoru?

Porezni obveznik ima dužnost i pravo tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje tako da daje obavijesti, predočava

evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge isprave ili imenuje osobu koja će to raditi u njegovo ime.

? Na koji se način ovlaštena osoba mora predstaviti?

Prije početka poreznog nadzora osoba ovlaštena za njegovu provedbu mora se predstaviti poreznom obvezniku predočenjem službene iskaznice.

? Za koje se razdoblje porezni nadzor može obavljati?

Za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje porezne obveze.

? U kojem se vremenu porezni nadzor može obavljati?

Tijekom uobičajenog radnog vremena. Obavljanje nadzora izvan tog vremena dopustivo je ako porezni obveznik na to pristane ili ako to bezuvjetno nalaže svrha nadzora.

? Ima li porezni obveznik pravo na obavijest o ishodima poreznog nadzora?

O ishodu poreznog nadzora, prije sastavljanja zapisnika, treba obaviti zaključni razgovor s poreznim obveznikom ili s osobom koju je imenovao porezni obveznik te raspraviti sporne činjenice, pravne ocjene, zaključke i njihove učinke na utvrđivanje porezne obveze te o tome sačiniti zabilješku.

i Iznimno, zaključni razgovor neće se obaviti ako tijekom poreznog nadzora nisu utvrđene nepravilnosti ili ako porezni obveznik razgovor izbjegava.

? Ima li porezni obveznik pravo podnijeti prigovor na zapisnik o poreznom nadzoru?

Porezni obveznik ima pravo podnijeti prigovor na zapisnik o poreznom nadzoru u roku od 5 do 20 dana, računajući od dana primitka zapisnika. Porezno tijelo dužno je razmotriti prigovor na zapisnik, te ako prigovor ne usvoji, razloge neusvajanja treba navesti u obrazloženju poreznog rješenja.

Ako su prigovorom iznesene nove činjenice i materijalni dokazi zbog kojih bi trebalo promijeniti činjenično stanje utvrđeno u zapisniku, ili izmijeniti ranije pravne ocjene, Porezna uprava će o takvim činjenicama i materijalnim dokazima ili novim pravnim ocjenama sastaviti dopunski zapisnik. Na dopunski zapisnik ne može se podnijeti prigovor, ali porezni obveznik može u žalbi koju podnosi protiv poreznog rješenja pobijati zaključak kojim je prigovor odbačen ili odbijen.

i Na temelju činjenica navedenih u zapisniku i u dopunskom zapisniku o poreznom nadzoru donosi se porezno rješenje najkasnije u roku 60 dana od dana uručjenja zapisnika ili dopunskog zapisnika o poreznom nadzoru.

Ako se na temelju provedenoga poreznog nadzora utvrdi da nema osnove za izmjenu porezne obveze, porezno tijelo će o utvrđenom dostaviti obavijest poreznom obvezniku.

2.17 Prava u ovršnom postupku

? Što je to ovršni postupak?

Dio porezno-pravnog odnosa u kojemu Porezna uprava provodi postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava.

I Ovršne isprave su:

1. rješenje o utvrđivanju poreza,
2. obračunska prijava koju porezni obveznik podnosi u propisanim rokovima radi obračuna i iskazivanja obveze uplate poreza, i
3. nagodba sklopljena pred poreznim tijelom.

I Vjerodostojna isprava je knjigovodstveni izlist stanja poreznog duga potpisan od ovlaštene osobe Porezne uprave.

? Kad se ovrha provodi?

Kad je porezni dug poreznog obveznika dospio i nakon što je porezno tijelo poduzelo sve mjere da se porezni dug naplati iz sredstava osiguranja naplate poreznog duga.

I Ovrha se provodi u opsegu koji je potreban za namirenje poreznog duga iz cjelokupne imovine poreznog obveznika. Ovršenik fizička osoba odgovara za dug cjelokupnom svojom imovinom i imovinom koja je u smislu Obiteljskog zakona bračna stečevina, te imovinom srodnika po krvi u ravnoj liniji koji su tu imovinu stekli od ovršenika po bilo kojoj osnovi ili iz primitaka ovršenika. O provođenju ovrhe donosi se rješenje o ovrshi.

? Može li se protiv rješenja o ovrshi podnijeti prigovor i žalba?

Protiv rješenja o ovrshi što je doneseno **na temelju vjerodostojne isprave** može se u roku 8 dana od dana dostave rješenja o ovrshi podnijeti prigovor, a protiv rješenja o ovrshi što je doneseno **na temelju ovršne isprave** može se u istom roku podnijeti žalba.

Prigovor odgađa izvršenje rješenja o ovrshi do donošenja rješenja po prigovoru. Protiv rješenja donesenog po prigovoru može se podnijeti žalba, i to u roku osam dana od dana dostave rješenja.

? Kad se ovrha obustavlja?

Ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovršenika:

1. ako je ovršna isprava nakon pravomoćno dovršenog postupka preinačena, ukinuta ili poništena,
2. ako prestanu prava i obveze iz porezno-dužničkog odnosa,
3. ako se otpiše porezni dug,
4. ako se odgodi naplata poreza ili ako se odobri plaćanje u obrocima,
5. ako se otvori stečajni postupak.

? Može li Porezna uprava na prijedlog ovršenika odgoditi ovrhu?

Porezna uprava može na prijedlog ovršenika u potpunosti ili djelomice odgoditi ovrhu za najduže 6 mjeseci. Odgoda se može odobriti:

1. ako je protiv ovršne isprave podnijeta žalba,

2. ako je podniet zahtjev za povrat u prijašnje stanje u postupku u kojem je donijeta ovršna isprava,
3. ako je ovršenik protiv rješenja o ovrsi podnio žalbu ili tužbu.

i Porezna uprava može odgodu ovrhe uvjetovati davanjem sredstava osiguranja naplate.

? Obračunava li se kamate za trajanja odgode ovrhe?

Kamate se obračunavaju tijekom odgode ovrhe.

? Što ne može biti predmetom pljenidbe?

Predmet pljenidbe ne mogu biti:

1. odjeća, cipele, rublje i drugi predmeti za osobnu uporabu, posteljina, posuđe, pokućstvo, štednjak, hladnjak, televizor, radio-prijamnik i druge stvari za kućanstvo ako ih ovršenik i članovi njegova kućanstva trebaju za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba,
2. hrana i ogrjev za potrebe ovršenika i članova njegova kućanstva,
3. radna i rasplodna stoka, poljoprivredni strojevi i drugo radno oruđe koje ovršenik kao poljoprivrednik treba za rad na svom gospodarstvu, te sjeme za uporabu i hranu za stoku potrebnu do sljedećeg razdoblja prinosa žetve, kosidbe i sl.,
4. knjige i druge stvari koje ovršenik treba za obavljanje svoje znanstvene, umjetničke ili druge djelatnosti,
5. alat, oruđe, strojevi i drugi predmeti koji su ovršeniku-fizičkoj osobi koja samostalno obavlja djelatnost nužni za obavljanje njegove upisane djelatnosti, te sirovine i pogonsko gorivo za tri mjeseca.

i U postupku ovrhe ne mogu se plijeniti ovršenikove tražbine:

1. po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do iznosa minimalne plaće u Republici Hrvatskoj utvrđene prema propisu o minimalnoj plaći,
2. novčani primici koji su izuzeti od oporezivanja prema posebnim propisima.

3. OBVEZE U POREZOM POSTUPKU

3.1 Obveza prijave činjenica za utvrđivanje porezne obveze

? Koje je činjenice porezni obveznik dužan prijaviti poreznom tijelu u propisanom roku?

Sve činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze. To se naročito odnosi na osnutak, premještaj i prestanak trgovačkog društva, radionice ili stalne poslovne jedinice, ili početak obavljanja gospodarstvene djelatnosti, odnosno promjenu prebivališta ili uobičajenog boravišta, kao i na druge činjenice čije je prijavljivanje propisano posebnim zakonom.

I Obveznici poreza na dohodak koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, porezni obveznici koji počinju davati u najam i zakup pokretnine, stvari i nekretnine i porezni obveznici koji počinju ostvarivati dohodak izravno iz inozemstva dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti početak obavljanja djelatnosti, iznajmljivanja i ostvarivanja dohotka, u roku 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti, odnosno od dana početka ostvarivanja dohotka. U istom roku su porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost dužni nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu dati podatke o osobi koja im vodi poslovne knjige.

I Obveznici poreza na dobit dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti sve činjenice bitne za utvrđivanje porezne obveze u roku 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.

I Obveznici PDV-a moraju se upisati u registar obveznika PDV-a pod slijedećim uvjetima:

- Poduzetnik koji počinje s obavljanjem djelatnosti i želi ući u sustav PDV-a u istoj godini u kojoj je počeo s obavljanjem djelatnosti obavezan je s prvim poduzetničkim aktivnostima Poreznoj upravi podnijeti prijavu za upis u registar obveznika PDV-a, a najkasnije prije prve isporuke dobara i usluga koja podliježe oporezivanju.
- Poduzetnik koji po sili zakona postaje poreznim obveznikom od 1. siječnja iduće godine ako tijekom tekuće godine ostvari oporezive isporuke u vrijednosti preko 85.000,00 kuna, ili ako su oporezive isporuke obavljene u dijelu tekuće godine u kojem je poduzetnik poslovao svedene na godišnju razinu veće od 85.000,00 kuna. On se tada mora, najkasnije do 15. siječnja iduće godine, upisati u registar obveznika PDV-a u nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome sjedištu (pravna osoba), odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu (fizička osoba).

 Poduzetnik čija ukupna vrijednost isporučениh dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini, nakon odbitka vrijednosti isporuka što su oslobođene od PDV-a, nije bila veća od 85.000,00 kuna nije obveznik PDV-a, nema pravo na iskazivanje PDV-a na izdanim računima, nema pravo na povrat PDV-a što mu zaračunaju drugi poduzetnici, te ne podnosi poreznu prijavu. Međutim, on može do kraja tekuće godine zatražiti od Porezne uprave da od 1. siječnja iduće godine bude obveznik PDV-a. Porezna uprava to utvrđuje rješenjem i to ga rješenje obvezuje narednih 5 kalendarskih godina. Prijavu za upis u registar obveznika PDV-a podnosi na obrascu P-PDV 1.

- Inozemni poduzetnik koji na području Republike Hrvatske nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga (osim inozemnog poduzetnika koji u tuzemstvu obavlja usluge, a domaći primatelj usluga je obavezan obračunati i uplatiti PDV) ima obvezu imenovati poreznog zastupnika prije početka obavljanja oporezivih isporuka dobara i određenih usluga u tuzemstvu i upisati se u registar obveznika PDV-a s prvim poduzetničkim aktivnostima. Uz prijavu je potrebno priložiti punomoć ili ugovor o poreznom zastupanju, potvrdu porezne uprave države u kojoj porezni obveznik ima sjedište da je registriran kao porezni obveznik, te izjavu ili dokaz o namjeri obavljanja isporuka dobara i usluga na području RH.

 Poduzetnici koji obavljaju isporuke oslobođene plaćanja PDV-a u tuzemstvu i djelatnosti koje su oslobođene plaćanja PDV-a, a obavljaju i isporuke oporezive PDV-om, postaju porezni obveznici od 1. siječnja 2010. godine ako su im isporuke koje bi bile oporezive u 2009. godini bile veće od 85.000,00 kuna. Ti su poduzetnici imali obvezu najkasnije do 15. siječnja 2010. godine podnijeti prijavu za upis u registar PDV-a.

I Obveznici poreza na promet nekretnina moraju ispostaviti Porezne uprave na čijem je području nekretnina prijaviti nastanak porezne obveze u roku 30 dana od dana nastanka porezne obveze, to jest 30 dana od:

- trenutka zaključivanja ugovora ili drugog pravnog posla na osnovi koje se stječe nekretnina,
- trenutka pravomoćnosti sudske odluke ili odluke tijela državne uprave na temelju kojih se stječu nekretnine,
- trenutka smrti primatelja uzdržavanja, kada se na osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju pravo vlasništva nekretnine prenosi nakon smrti primatelja uzdržavanja,
- trenutka sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kada se pravo vlasništva nekretnine na osnovi ugovora o dosmrtnom uzdržavanju prenosi prije smrti primatelja uzdržavanja.

I Obveznici poreza na nasljedstva i darove moraju nadležnom poreznom tijelu dostaviti rješenje o nasljeđivanju odnosno odluku tijela državne uprave ili suda ili ugovor o darovanju, i to u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili odluke tijela državne uprave ili suda ili od dana sklapanja ugovora o darovanju.

I Obveznici poreza na kuće za odmor dužni su nadležnom poreznom tijelu dostaviti podatke o kućama za odmor, što se odnose na mjesto gdje su ti objekti, te korisnu površinu, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez na kuće za odmor.

I Obveznici poreza na automate za zabavne igre dužni su prije stavljanja u uporabu automata za zabavne igre nadležnom poreznom tijelu prema mjestu uporabe automata mjesečno podnositi zahtjev za izdavanje nadzorne naljepnice (markice) za označavanje automata.

Nadalje, porezni obveznici koji su izravno ili neizravno stekli više od 50% udjela u tuземnom ili inozemnom trgovačkom društvu, trgovačka društva nad kojim druge osobe imaju većinska članska prava ili su u sustavu povezanih društava dužni su to prijaviti nadležnom poreznom tijelu prema svome sjedištu. Ako posebnim propisom nije uređeno drugačije prijave treba podnijeti u roku od 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.

3.2 Obveza podnošenja poreznih prijava

? Tko je dužan podnijeti poreznu prijavu?

Poreznu prijavu dužni su podnijeti poreznom tijelu u propisanom roku porezni obveznik i osoba koju porezno tijelo na to pozove, s time da se poziv na podnošenje porezne prijave može uputiti i javnim priopćenjem.

I Podaci u poreznoj prijavi moraju biti točni i istiniti. Poreznoj prijavi mora se priložiti dokumentacija u skladu s poreznim propisima.

? U kojem roku i u kojem obliku se podnosi poreznu prijavu?

Poreznu prijavu mora se podnijeti u roku dva mjeseca od isteka zakonom određenog razdoblja oporezivanja, osim ako posebnim propisom nije uređeno drugačije. Ona se, u pravilu, podnosi u pisanom obliku na propisanome obrascu, ali može se izjaviti i usmeno ako porezni obveznik zbog osobnih razloga ne može poreznu prijavu podnijeti u

pisanom obliku. Tada on može poreznu prijavu izjaviti usmeno u zapisnik službenoj osobi poreznog tijela.

? Može li porezni obveznik odustati od prijave?

Ako je porezni obveznik podnio poreznu prijavu koju prema odredbama posebnog propisa nije bio dužan podnijeti on može u roku trideset dana od dana podnošenja prijave odustati, ali samo ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

? Može li porezni obveznik naknadno ispraviti prijavljene podatke?

Nakon što je doneseno porezno rješenje poreznu prijavu se više ne može ispraviti. Ako porezno rješenje nije doneseno porezni obveznik može ispraviti netočne podatke ili dopuniti podatke u prijavi. Pravo na ispravak prijave ima i univerzalni pravni slijednik poreznog obveznika i zastupnici poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog slijednika.

i Ispravak prijave porezni obveznik može obaviti najkasnije u roku od dvanaest mjeseci od isteka roka za podnošenje prijave. Ako se pokrene postupak poreznog nadzora prije isteka tog roka porezni obveznik može obaviti ispravak prijave najkasnije do dostave obavijesti o početku poreznog nadzora.

3.3 Obveza sudjelovanja u poreznom postupku

? Mora li porezni obveznik sudjelovati u poreznom postupku?

Porezni obveznik je dužan tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja u odnosu na njegovu oporezivu djelatnost i imovinu u tuzemstvu i inozemstvu i to tako da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje te da za svoje tvrdnje ponudi dokaze.

3.4 Obveza sudjelovanja u poreznom nadzoru

? Tko je obvezan sudjelovati u poreznom nadzoru?

Svi porezni obveznici, ali i druge osobe koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje. Porezni obveznik je dužan sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje tako da daje obavijesti, predočava evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge isprave, ili je dužan imenovati osobu koja će to raditi u njegovo ime.

i Porezni nadzor može se obavljati kod svih poreznih obveznika i drugih osoba koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje.

Ovlaštena osoba za porezni nadzor može zatražiti obavijesti od zaposlenika poreznog obveznika, ili od trećih osoba. Te su osobe dužne dati obavijesti ovlaštenoj osobi za porezni nadzor bez pisanog zahtjeva.

3.5 Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza i kamata po osnovi poreznog duga

? Tko je dužan obračunati porez i pripadajuće zatezne kamate?

1. Porezna uprava (u pravilu rješenjem),
2. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik PDV-a i obveznik poreza na dobit),
3. Isplatelj poreza po odbitku, to jest osoba koja je dužna obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj autorskog honorara, isplatelj naknade za rad trgovačkom putniku koji nije kod isplatelja u radnom odnosu, kao i svi drugi isplatelji primitaka po osnovi drugog dohotka).

? Tko je obveznik plaćanja poreza?

Dužnu svotu poreza i kamata po osnovi poreznog duga obvezni su pravodobno uplatiti na propisani račun:

1. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik poreza na dohodak, obveznik poreza na dobit, obveznik PDV-a, obveznik poreza na promet nekretnina, obveznik poreza na nasljedstva i darove, i drugi),
2. Isplatelj poreza po odbitku (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj naknada po osnovi drugog dohotka).

I Na neplaćene i na manje plaćene svote poreza obračunavaju se i plaćaju zatezne kamate po stopi od 14% godišnje.

I Porez i kamate po osnovi poreznog duga uplaćuju se na propisane uplatne račune putem banke i smatraju se plaćeni danom kad je banka kod koje se vode uplatni računi primila uplatu.

I Ako porezni obveznik duguje poreze, kamate i troškove ovrhe iz uplaćenog iznosa najprije se naplaćuju kamate i troškovi ovrhe, a nakon toga glavni porezni dug. Ako porezni obveznik duguje više vrsta poreza, a uplaćeni iznos nije dovoljan za plaćanje ukupnoga poreznog duga tada se pojedine vrste poreza naplaćuju po redosljedju njihova dospijeaća. Kod iznosa koji dospijevaju istodobno redosljed naplate određuje porezno tijelo.

? Može li se odgoditi naplata poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa?

Na zahtjev poreznog obveznika Porezna uprava može u cijelosti ili djelomično odgoditi naplatu poreznog duga, pod uvjetom da naplata poreznog duga na dan dospijeaća predstavlja neprimjereno opterećenje ili nanosi veću gospodarsku štetu poreznom obvezniku.

I Na temelju pisanog i obrazloženog zahtjeva poreznog obveznika o odgodi naplate poreznog duga što je u nadležnosti Porezne uprave rješenjem odlučuje ravnatelj Porezne uprave. Naplata poreznog duga može se odgoditi jednokratno ili se može odobriti plaćanje poreznog duga u obrocima, ali najdulje do 10 mjeseci. Ako se porezni obveznik ne pridržava rokova iz rješenja o odgodi plaćanja poreza Porezna uprava će ukinut rješenje o odgodi i pokrenut će postupak ovrhe.

Ako je porezni obveznik protiv drugostupanjskog rješenja podnio tužbu, odnosno pokrenuo upravni spor, porezno tijelo može iznimno odgoditi izvršenje rješenja do okončanja upravnog spora:

1. ako bi izvršenje rješenja tužitelju nanijelo teško naknadivu štetu,
2. ako odgoda nije protivna javnom interesu.

i O odgodi naplate do okončanja upravnog spora odlučuje ravnatelj Porezne uprave.

3.6 Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija

? Tko je dužan izdavati račune i voditi poslovne knjige i evidencije?

Porezni obveznici i druge osobe kad je to propisano poreznim zakonima i drugim propisima.

? Na koji se način moraju knjižiti poslovni događaji u poslovnim knjigama i evidencijama?

Knjiženja u poslovnim knjigama i evidencijama moraju biti potpuna, točna, pravodobna i uredna. Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama.

? Gdje se moraju čuvati poslovne knjige i druge propisane evidencije?

Na mjestu koje je propisano zakonom, s time da se mora osigurati njihova dostupnost nadležnom poreznom tijelu, i to:

1. u poslovnim prostorijama ili, ako nema poslovnih prostorija, u stanu poreznog obveznika, ili
2. kod opunomoćenika, ili
3. kod osobe koja za poreznog obveznika vodi poslovne knjige.

? Kako se postupa kad se poslovne knjige i druge propisane evidencije vode u elektroničkom obliku?

Porezni obveznici koji vode podatke u elektroničkom obliku moraju na zahtjev poreznog tijela:

1. uručiti u elektroničkom obliku poslovne knjige, evidencije, izvješća i druge podatke što izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice,
2. omogućiti pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća,
3. omogućiti pristup i nadzor softveru i hardveru i bazama podataka što se koriste kao dio sustava za elektronički vođenje poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, kao i provjeru primjerenosti elektroničkih programa i elektroničke obrade podataka.

i Dokumentacija mora sadržavati opis:

1. elektroničkog sustava (dizajn, konstrukcija i rad),
2. podsustava i datoteka (sadržaj, struktura, linije za komunikaciju),
3. funkcionalnih procedura koje su dio elektroničkog sustava,
4. kontrole koja osigurava točnost i pouzdanost postupaka i funkcioniranja elektroničkoga sustava,
5. kontrole koja sprječava neovlaštene dopune, izmjene ili brisanja elektronički pohranjenih podataka.

? Koliko se dugo moraju čuvati evidencije, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave?

Isprave o dnevnom gotovinskom prometu, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave te druge evidencije čuvaju se 10 godina od početka tijeka zastare, i to ako posebnim propisom nisu propisani dulji rokovi.

3.7 Obveza pravnih slijednika

? Koja je porezna obveza pravnog slijednika?

Univerzalni pravni slijednik u cijelosti preuzima pravni položaj pravnog prednika, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni pravnom predniku. Nasljednici su dužni platiti obveze iz porezno-dužničkog odnosa do visine vrijednosti naslijeđene imovine, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni ostavitelju.

i Vrijednost naslijeđene imovine utvrđuje porezno tijelo na osnovi tržišnih cijena.

4. POREZNI PREKRŠAJI

? Što je porezni prekršaj?

Povreda poreznog propisa što je propisano kao prekršaj Općim poreznim zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza.

? Tko je ovlašten za vođenje prekršajnog postupka?

Prekršajni postupak u prvom stupnju vodi i rješenje o prekršaju donosi ovlašteni službenik nadležnoga poreznog tijela. O prizivu i žalbi na rješenje donijeto u prvostupanjskom prekršajnom postupku rješava nadležni prekršajni sud.

? Što se smatra prekršajem i kolike su novčane kazne prema Općem poreznom zakonu?

1. Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se:

tko ne obračuna ili ne obračuna točno ili ne uplati ili ne uplati pravodobno ili ne podnese prijavu poreza po odbitku

tko knjiženja i druga evidentiranja u poslovnim knjigama ne obavlja potpuno ili točno ili pravodobno ili uredno

tko evidencije o dnevnom gotovinskom prometu ne vodi na mjestu na kojem se ti primici ostvaruju ili ne osigurava dostupnost evidencija poreznom tijelu

tko poslovne knjige i druge evidencije ne vodi sukladno načinu oporezivanja ili tko pri vođenju poslovnih knjiga ili drugih evidencija na nosačima podataka ne osigura raspoložive, čitljive i sustavne podatke

tko poslovne knjige i druge evidencije ne vodi prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva

tko poslovne knjige i druge evidencije s pripadajućom dokumentacijom ne čuva na mjestu propisanom zakonom

tko na početku poslovanja i krajem svake poslovne godine ne popiše svu imovinu i obveze

tko ne popiše imovinu i obveze pri promjenama cijena dobara ili kod statusnih promjena ili prestanka obavljanja djelatnosti ili kod otvaranja postupka stečaja ili likvidacije

tko poslovne knjige, druge evidencije i knjigovodstvene isprave ne čuva u rokovima propisanim zakonom

tko ne uruči ispis elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor računalnog ili drugoga elektroničkog sustava i baza podataka, odnosno tko ne osigura podatke na propisani način, ili ne osigura odgovarajuću zaštitu, tajnost i cjelovitost podataka, ili ne osigura čuvanje podataka u elektroničkom obliku, pristup podacima, čitljivost originalnih podataka, njihovo pravilno spremanje i čuvanje na propisani način

tko na zahtjev poreznog tijela ne stavi na raspolaganje dokumentaciju o elektroničkom sustavu korištenom za vođenje poslovnih knjiga, evidencija i izvješća na propisani način

tko ne prijavi činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze u zakonskom roku

tko ne prijavi činjenicu stjecanja većinskog udjela ili činjenicu da je u sustavu povezanih društava, u propisanom roku

trgovačko društvo koje ne prijavi činjenicu promjene većinskog vlasnika u propisanom roku

porezni obveznik koji odbije sudjelovati u poreznom postupku

tko ne dostavi poreznom tijelu podatke o osobi i ovlašteniku za koje vodi račun, čuva ili kao zalog uzima vrijednosti ili ustupa pretnac

tko ne podnese poreznu prijavu na poziv poreznog tijela

porezni obveznik koji ne podnese poreznu prijavu poreznom tijelu u propisanom roku

tko u poreznoj prijavi iskaže netočne ili neistinite podatke

tko uz poreznu prijavu ne priloži dokumentaciju sukladno poreznim propisima

tko ne izda poreznom obvezniku dokumentaciju potrebnu za poreznu prijavu

porezni obveznik koji se ne odazove na poziv poreznog tijela

tko na zahtjev poreznog tijela ne dostavi podatke potrebne za utvrđivanje porezne obveze, provedbu ovrhe i mjera osiguranja

tko se ne odazove na poziv poreznog tijela radi davanja obavijesti usmeno na službenom mjestu poreznog tijela

tko na traženje poreznog tijela ne dostavi obavijest u pisanom obliku ili obavijest ne dostavi pravodobno

tko ne predoči poslovne knjige, evidencije, poslovnu dokumentaciju i druge isprave na zahtjev poreznog tijela

tko ometa očevid

banka koja ne dostavi Poreznoj upravi u zakonom propisanom roku ili na njezin zahtjev podatke o prometu kunskih i deviznih računa pravnih osoba, fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost obrta, slobodnih zanimanja i građana

tko ne dopusti obavljanje poreznog nadzora

porezni obveznik koji ne omogući obavljanje poreznog nadzora ovlaštenoj osobi za provođenje nadzora na njezin zahtjev

tko ne sudjeluje u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za njegovo oporezivanje na način da ne da obavijesti i ne predoči poslovnu dokumentaciju na zahtjev poreznog tijela, ne imenuje osobu koja će to raditi u njegovo ime ili ne omogući preuzimanje i cjelovitu reprodukciju podataka u elektroničkom obliku te njihovu dostupnost za cijelo vrijeme trajanja poreznog nadzora

ovršnik koji na zahtjev poreznog tijela ne da podatke ili da netočne i nepotpune podatke o svojoj imovini i dohotku

banka koja ne doznači novčana sredstva zatečena na računu ovršenika ili ne doznači novčana sredstva koja su prispjela na račun ovršenika za vrijeme trajanja ovrhe

I Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za nabrojane prekršaje.

2. Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj porezni obveznik koji ne izdaje račune, ne iskazuje isporuke dobara i usluga preko naplatnog uređaja, ili na drugi odgovarajući način, a naplaćuje ih gotovinom ili ne vodi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja u skladu sa zakonskim propisima.

I Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za nabrojane prekršaje.

3. Ako porezni obveznik u roku od dvije godine od dana počinjenja prekršaja što su nabrojani pod točkama 1. i 2. počinji isti prekršaj može mu se uz novčanu kaznu izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova i dužnosti.
4. Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj isplatitelj koji na propisani način u propisanom roku Poreznoj upravi ne dostavi informacije.

I Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za taj prekršaj.

5. PROPISI

- 📖 Opći porezni zakon („Narodne novine“ broj 147/08),
- 📖 Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09),
- 📖 Zakon o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“ broj 53/91, 9/92, 77/92),
- 📖 Etički kodeks državnih službenika („Narodne novine“ broj 49/06, 134/08),
- 📖 Kodeks profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Porezne uprave („Narodne novine“ broj 76/09),
- 📖 Zakon o zaštiti tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 108/96),
- 📖 Zakon o tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 79/07),
- 📖 Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05, 41/08),
- 📖 Pravilnik o zaštiti tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 10/02),
- 📖 Pravilnik o postupanju u dobroj vjeri sudionika porezno-pravnog odnosa, gospodarskoj cjelini te obrascima prijave činjenica za koje postoji obveza prijavljivanja i izjave o izvorima stjecanja imovine („Narodne novine“ broj 59/2009).

INSTITUT ZA
JAVNE
FINANCIJE

Uredništvo: Institut za javne financije, Porezni vjesnik

Biblioteka Porezni priručnici i brošure

Zagreb, Smičiklasova 21, p. p. 320

Tel.: (01) 488 6443 redakcija, 488 6444 centrala, 481 9363

Fax: (01) 481 9365 • E-mail: porvje@ijf.hr • www.ijf.hr

Uređivački odbor: mr. sc. Zlatko Fabijančić, Željko Glavaš, dr. sc. Mirjana Jerković,
mr. sc. Ivica Mladineo, dr. sc. Katarina Ott, Dinka Salmić, Stanko Zorica

Računalni slog i tisak: DENONA d.o.o., Zagreb, Getaldićeva 1

Naklada: 10.000 primjeraka